

Maurice Wijngaard

Maurice Wijngaard wordt geboren in Brussel op 9 april 1873. Hij is de zoon van de Maastrichtenaar Jacob Wijngaard en Hélène Lantsman. Hélène is geboren in het Belgische Hasselt. Het echtpaar heeft 7 kinderen waarvan de oudste vier allemaal geboren worden in Brussel:

- Rica (1868 – 1918) – zij zal trouwen met de Maastrichtenaar Leonardus Beckers.
- Bernard (1871 - 1906)
- **Maurice** (1873 – 1943)
- Caroline (1875 – 1917) – zij zal trouwen met Jacob Horwitz.
- Rebecca (1878 – 1960) geboren in Anderlecht. Rebecca zal trouwen met Abraham Falkenburg.
- Johanna (Anna) (1881 – 1942) geboren in Maastricht en zal trouwen met Felix Nooitrust.
- Michiel (Michel) (1889 – 1942) geboren in Maastricht. Voor Michiel is ook een struikelsteentje gelegd aan de Raamstraat 50.

N° 1/32. — Le *Dix avril* mil huit cent septante-trois, à *Deux heures et demie*
a été dressé, après constatation, par Nous, *Geotouwe Coitevaux* OFFICIER DE L'ÉTAT CIVIL DE LA VILLE DE BRUXELLES,
l'Acte de Naissance de *Maurice Wijngaard*, né le *neuf des mois* à *huit heures du matin*
rue Saint-Nicolas, n° 14, 2 fils de *Jacob Wijngaard, Photographe, né à Maastricht,*
et de Hélène Van Lantsman, née à Hasselt, Conjoints résidant même maison et
Domiciliés à Maastricht (Hollande)
Sur la déclaration de *Père, âgé de trente ans.*
En présence de *Pierre Pannoy, Commissaire, âgé de quarante sept ans et de Jean François*
Delagheage, forgeron, âgé de cinquante ans Domiciliés en cette ville.
Duquel acte il leur a été donné lecture. Les témoins ont déclaré ne savoir signer et ont illégalement
Jacob Wijngaard *Crispin*

Geboorte akte Maurice Wijngaard. Met dank aan de medewerkers van het bevolkingsregister van de gemeente Brussel.

Ergens in de periode 1875 en 1878 verhuist het gezin van Brussel naar Anderlecht. Daar wordt Maurices zus Rebecca geboren. Na enkele jaren in Anderlecht gewoond te hebben vertrekt het gezin Wijngaard in 1879 naar Maastricht.¹ Maurice is dan ongeveer zes jaar oud. Na wat omzwervingen gaat het gezin wonen aan de Raamstraat 50. Ook de oma van Maurice, Rica Markus Lantman, woont bij hen in. Zij het maar kort want ze overlijdt in de zomer van 1881.²

Aan het einde van de negentiende/begin 20^e eeuw vliegen de broers en zussen van Maurice met hun partners uit. Anna gaat naar Rotterdam en Münster, Michiel vertrekt naar het Duitse Eschweiler, Rebecca woont een tijdje in Brussel en Duitsland. Ook Maurice vertrekt; hij gaat naar Rotterdam en zal zich in 1906 ook nog tijdelijk in Düsseldorf vestigen.³ Bernard, de oudere broer van Maurice, vertrekt begin maart 1896 naar Düsseldorf. Hij wordt er opgesloten in een gesticht voor krankzinnigen en overlijdt er op 15 april 1906. Het is goed denkbaar dat Maurice in die periode naar Düsseldorf gaat om bij Bernard te zijn, diens begrafenis te regelen en te zorgen dat Bernards spullen opgeruimd worden.

¹ RHCL, 20.096A Bevolkingsregisters Maastricht, 1850-1920, inv. no. 81, p. 69.

² RHCL, 20.096A Bevolkingsregisters Maastricht, 1850-1920, inv. no. 108a, p. 98 [Personen \(Historisch Centrum Limburg, te Maastricht\) - Sociaal en Regionaal Historisch Centrum voor Limburg \(archieven.nl\)](#)

³ RHCL, 20.096A Bevolkingsregisters Maastricht, 1850-1920, inv. no. 246, p. 8 en , inv. no. 209, p. 187.

Tot aan zijn vertrek verblijft Maurice in de woning van Bernard aan de Hildenerstrasse 7. Maurice heeft zich nooit laten registreren als inwoner van Düsseldorf.⁴

Maurice heeft gedurende zijn leven verschillende beroepen uitgeoefend; zo vermeldt het bevolkingsregister van Maastricht dat hij aardewerker is⁵ en de gemeentelijke administratie vermeldt dat hij venter is.⁶ In november 1927 vieren de ouders van Maurice hun 60 jarige huwelijksfeest. Ter gelegenheid daarvan is deze foto genomen waarop ook Maurice te zien is.

De familie Wijngaard.

Maurice is nooit getrouwd geweest en keert vanuit Düsseldorf weer terug naar de Raamstraat 50. In de loop van twintigste eeuw keert ook een deel van zijn broers en zussen weer terug naar Maastricht.

Oorlog

Wanneer op 25 augustus 1942 de eerste grote deportatie van joodse inwoners uit Limburg naar Westerbork plaatsvindt zit Michel, de broer van Maurice, daarbij. Hij verblijft maar kortstondig in Westerbork want hij wordt op 28 augustus 1942 op transport gezet naar Auschwitz. Daar wordt hij op 31 augustus 1942 vermoord. Michel is dan 53 jaar oud (zie zijn biografie elders op deze website).

---

⁴ Informatie afkomstig van het Stadsarchief Düsseldorf.

⁵ RHCL, 20.096A Bevolkingsregisters Maastricht, 1850-1920, inv. no 126, p. 167.

⁶ Persoonskaart Maurice Wijngaard.

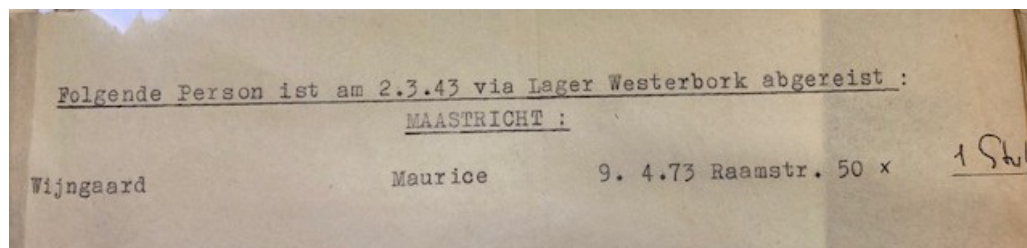

Foto uit 1962 Raamstraat 50 Maastricht. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Omdat mensen ouder dan 60 jaar in augustus 1942 niet op transport hoefden, bleef Maurice achter in Maastricht. Hij was toen 69 jaar. Maar op 15 februari 1943 wordt Maurice 's avonds om 20.10 uur door de Maastrichtse politie binnengebracht in het Huis van Bewaring in Maastricht. De aanleiding van zijn arrestatie is niet onomstotelijk vast komen te staan. Echter, na de oorlog heeft iemand verklaard dat de Maastrichtse NSB'er W.B. Van der Werff Maurice had laten arresteren omdat hij politieke relletjes uitlokte en ontketende. Vast staat dat *Judensachberater* Conrad van de Sicherheitsdienst telefonisch opdracht geeft om Maurice naar Westerbork te brengen. Dat gebeurt op 22 februari 1943 om 6 uur 's ochtends.

118 229	Maurice Wijngaard	Musel rond 9 april 1943	Aanwielde Raamstr. 50	Bevelhebber der deutsche Sicherheits polizei Maastricht.	15 Feb. 1943 16.30 uur	15 februari 1943 overgenomen be Veerkerke, J. van der ag. van "Maastricht be opzichte van J. Blijff	22 Feb 1943 6.30	Vet. Lous	Straatport	Je G. G. G.	Handtekening ✓	19. O. G. J. van René Landman
Lengte 1.78 m. Haar Werkzaamheid Voortgang Oogen Niet gesl. Mond Kin Baard Aangezicht Kleur Gew. 194 Bijzondere tekenen												
Lengte 1.78 m. 3.3. Ongel. R.												

Ook Maurice verblijft niet lang in Westerbork. Op 2 maart 1943 wordt hij gedeporteerd naar het concentratiekamp Sobibor in Polen waar hij op 5 maart 1943 wordt vermoord. Maurice is dan 69 jaar oud.

Het huis aan de Raamstraat 50 is na de oorlog afgebroken en daarom leggen wij het struikelsteentje van Maurice vlakbij aan het Lakenweversplein in Maastricht.